

- відсутність можливості добровільної реєстрації платником податку на додану вартість у фізичних осіб-підприємців;
- податкові та юридичні аспекти співпраці з юридичними особами на загальній системі оподаткування;
- розмір податку для платників 1-ї і 2-ї груп не залежить від результатів діяльності;
- обов'язкова сплата єдиного соціального внеску в мінімальному розмірі для 1-ї та 2-ї груп платників єдиного податку незалежно від результату діяльності [3].

Фізичні особи-підприємці зобов'язані вести облік доходів і витрат як в паперовому, так і електронному вигляді, у тому числі через Електронний кабінет. При паперовій формі доходи та витрати відображаються у Книзі обліку доходів і витрат (форма затверджена наказом Міністерства фінансів України № 261 від 13.05.2021). Записи в книзі роблять щоденно в кінці робочого дня.

Інформація про доходи та витрати при електронному обліку накопичується в програмі EXCEL або в електронному кабінеті платника.

Формування інформації про доходи та витрати із використанням електронного кабінету (електронний кабінет платника) передбачає отримання кваліфікованого сертифіката відкритого ключа (електронний цифровий підпис).

Електронний цифровий підпис використовується для ідентифікації суб'єкта господарювання та підтверджує цілісність даних в електронному вигляді. Отримати електронний цифровий підпис можливо тільки в Акредитованих центрах сертифікації ключів: Акціонерне товариство комерційний банк «Приватбанк» «Masterkey», «Укрзалізниця», «Укрсиббанк», «Альфа-Банк» «ПУМБ», ТОВ «Центр сертифікації ключів «Україна» тощо.

Згідно з п. 1 ст. 44. Податкового кодексу України фізичні особи-підприємці зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних із визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів [1].

Факт отримання доходу може бути підтверджено наступними первинними документами: банківська виписка; товарний чек з оплати товару; квитанції з оплати послуг; фіскальний чек касового апарату. Для підтвердження витрат: фіскальні чеки, акти, товарно-транспортні накладні, накладні тощо.

Первинні документи мають зберігатися не менше ніж 1095 днів з дня подання податкової декларації платника єдиного податку.

Отже, суб'єкти господарювання, при дотриманні ряду умов, можуть обрати спеціальний податковий режим, який передбачає спрощену процедуру оподаткування. При цьому такий платник податку має вести облік доходів та витрат на підставі первинних документів та забезпечувати їх схоронність не менше ніж 1095 днів після подання податкової декларації платника єдиного податку.

Список використаних джерел: 1. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. 2. Сторожко О. О. Вибір системи оподаткування в Україні для фізичних осіб. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2745/1>. 3. Яку систему оподаткування обрати при реєстрації підприємця: порівняльна характеристика. URL: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/ib/4862/44868>.

УДК 657

А. А. Федорущенко, здобувачка вищої освіти гр. МФАМп-201

Науковий керівник: **В. В. Гливенко**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОПОДАТКУВАННЯ ФЕРМЕРСЬКИХ ГОСПОДАРСТВ

Ключові слова: сільськогосподарські товаровиробники, фермерські господарства, система оподаткування, податок на прибуток, земельний податок.

Податкова система країни є масштабним інструментом державного регулювання економіки, оскільки забезпечує дієвий вплив на широке коло економічних процесів. Це, зокрема, стосується регулювання темпів підприємницької активності, формування сприятливого інвестиційного клімату та рівня доходів окремих груп учасників економічних відносин.

Актуальні питання, пов'язані з оподаткуванням сільськогосподарських та фермерських суб'єктів господарської діяльності, розглядали у своїх роботах такі вчені-економісти та фахівці, як М. Я. Дем'яненко, Л. Д. Тулуш, О. О. Непочатенко, П. М. Боровик, Р. В. Сидоренко. Проте регулярні зміни податкового законодавства в Україні вимагають подальших досліджень та пошуку шляхів його удосконалення.

Фермерське господарство є формою підприємницької діяльності громадян, які виявили бажання виробляти сільськогосподарську продукцію з метою отримання прибутку. Відповідно до законодавства, фермерське господарство може бути створене тільки родичами або членами сім'ї. Діяльність ФГ регулює Закон України «Про фермерське господарство» [1], а їхні інтереси представляє Асоціація фермерів і приватних землевласників України.

Сума податків, що сплачує фермерське господарство в Україні залежить від обраної системи: загальної або спрощеної. Фермерське господарство – юридична особа на загальній системі оподаткування має сплатити:

- 18 % податку на прибуток.

Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників податком на прибуток здійснюється на загальних умовах за ставкою 18 %. До 2017 року сільгоспвиробники на загальній системі оподаткування, які підпадали під визначення, закріплене у ст. 209 ПКУ, могли обрати загальний або "сільськогосподарський" період звітування. Та оскільки з 01.01.2017 р. ст. 209 ПКУ втратила чинність, не було формальних підстав визначити поняття сільгосппродукції для потреб пп. 137.4.1 ПКУ. Це означало, що сільгоспвиробники не могли скористатися "особливим" податковим періодом. Але починаючи з 23.05.2020 р. ця ситуація виправлена: Законом України від 16.01.2020 р. № 466-IX внесено зміни до пп. 137.4.1 ПКУ – посилення на ст. 209 виключено. Тому у сільгосппідприємств платників податку на прибуток знову з'явилася можливість скористатися особливим податковим періодом, який починається з 1 липня минулого звітного року і закінчується 30 червня поточного звітного року вже починаючи з 01.07.2020 року [2].

- податок на землю.

Нині земельний податок є складовою плати за землю і входить до податку на майно. Цей податок є ключовим для агробізнесу, оскільки розвиток жодної галузі сільського господарства неможливий без використання землі сільськогосподарського призначення [3].

Базою оподаткування земельним податком є нормативна грошова оцінка земельних ділянок з урахуванням коефіцієнта індексації або площа земельних ділянок, нормативну грошову оцінку яких не проведено [4]. Ставки земельного податку встановлюються органами місцевого самоврядування.

- 41,5 % податків, пов'язаних із зарплатою найманих працівників, а саме 18 % ПДФО (податку на доходи фізичних осіб); 1,5 % військового збору; 22 % ЄСВ (єдиний соціальний внесок).

- ПДВ (як ФОПи, так і юрособи можуть зареєструватися платниками ПДВ).

Згідно із Законом від 17.12.2020 р. № 1115 Про внесення змін до Податкового кодексу України з 1 березня 2021 року ставку податку на додану вартість знижено з 20 до 14 % відсотків за такими операціями: операціями з постачання на митній території України та ввезення на митну територію України сільськогосподарської продукції, що класифікується за такими кодами згідно з УКТ ЗЕД: 0102 (велика рогата худоба, жива), 0103(свині, живі), 0401 (в частині молока незбираного), 1001(пшениця), 1002 (жито), 1003 (ячмінь), 1004 (овес), 1005 (кукурудза), 1201 (соєві боби), 1204 00 (насіння льону), 1205 (насіння свиріпи та ріпаку), 1206 00 (соняшнику), 1207 (насіння та плоди інших олійних культур), 1212 91(цукрові буряки) [5]. Виняток становить тільки імпорт живих племінних чистопородних тварин, племінних (генетичних) ресурсів, що звільнений від ПДВ.

Фермерські господарства часто обирають спрощену систему оподаткування і сплачують єдиний податок (ЄП). Маленьке фермерське господарство, яке систематично виходить на ринок, може зареєструвати першу групу платників ЄП і сплачувати щомісяця до 10% розміру прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом на 1 січня звітного року.

Господарство, яке винаймає до 10 працівників, обирає другу групу та сплачує до 20% розміру мінімальної заробітної плати. У третій групі доведеться сплачувати або 3% від виручки плюс ПДВ, або 5% від виручки. Четверта група сплачує фіксовану суму єдиного податку, що залежить від площі їхніх сільськогосподарських угідь, а не від річного прибутку [6].

Висновки. На сьогодні державі необхідно забезпечити стабільність податкового законодавства у сфері агробізнесу. Це дозволить фермерам не лише звикнути до нових правил та дізнатися як правильно звітувати за загальносистемними податками або ж реструктурувати бізнес під вимоги спрощеної системи оподаткування, а й надасть інформацію для аналізу, висновків і пропозицій у разі необхідності подальших пошуків оптимізації оподаткування фермерських господарств.

Втім, внесення подальших змін до Податкового кодексу з метою покращення оподаткування аграріїв доцільно лише за дотримання наступних вимог:

- врахування взаємозалежності сільгоспвиробників та інших суб'єктів господарювання агропромислового комплексу;
- побудова оподаткування за принципом плати за землю та єдиного податкового навантаження з урахуванням рентабельності виробництва;
- наявність об'єктивних пільг і преференцій при оподаткуванні дрібних сільгоспвиробників.

Список використаних джерел: 1. Про фермерське господарство: Закон України від 19.06.2003 № 973-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text>. 2. Податковий кодекс України: Закон України №2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>. 3. Навальнев О. Оподаткування агробізнесу: останні новели. *Юридична газета*. 2018. С. 645–646. URL: <https://yur-gazeta.com/gazeta/info/>. 4. Про плату за землю: Положення Чернігівської міської ради від 28.12.2020 р. (47 сесія 6 скликання). URL: <https://chernigiv-rada.gov.ua/fin-miscevi-podatky/id-35782/>. 5. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо ставки податку на додану вартість з операцій з постачання окремих видів сільськогосподарської продукції від 17.12.2020 № 1115-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1115-20#Text>. 6. Дорошенко А. Оподаткування фермерських господарств 2021 року. *Агроновини*. 2021. URL: <https://thepage.ua/ua/agro/opodatkuvannya-fermerskih-gospodarstv-2021-komu-za-sho-i-skilki-platiti>.

УДК 336.22

Д. О. Черняк, здобувачка вищої освіти гр. ФАМ-181

Науковий керівник: **О. І. Волот**, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

МЕТОДИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА КЛАСИФІКАЦІЯ ПОДАТКОВИХ РИЗИКІВ

Ключові слова: податковий ризик, фінансові відносини, оподаткування, держава, платник, податкова політика.

Фінансова діяльність підприємств супроводжується багатьма ризиками. Відтоді як країна перейшла до ринкової економіки, рівень впливу на результати їхньої діяльності досить підвищився. Ризики, які супроводжують цю діяльність, віднесені до єдиного набору фінансових ризиків, які відіграють найважливішу роль у загальному «портфелі ризиків» підприємства. Посеред усіх ризиків у фінансовому середовищі податковий ризик займає особливе місце.

Ризик – це ймовірність певної події, яка завдасть фінансових чи інших збитків учасникам чи учасникам платіжної системи [1]. Термін «податковий ризик» ґрунтується на такому визначенні: «Податковий ризик слід розуміти як теоретичну можливість того, що через певну поведінку платників податків деякі платежі до бюджету можуть бути не отримані повністю або із запізненням». На практиці показники ризику використовуються для ідентифікації суб'єктів ризику - певні стандарти (позначки) вказують на наявність або можливість процесу негативної події.

Для того щоб виявити податкові ризики, застосовують такі методи [2]:

- метод історичного аналізу використовується для визначення подібності ситуації, плану чи документа, що визначає ризик для ситуації, плану чи документа, які спостерігалися, використовувалися або готувалися в минулому;